

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 452 din 27 mai 2005

HOTĂRÂREA din 29 aprilie 2003
în cauza Ghițescu împotriva României
(Cererea nr. 32.915/96)
Definitivă la

29 iulie 2003

În cauza Ghițescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii J.-P. Costa, președinte, A.B. Baka, L. Loucaides, C. Bîrsan, K. Jungwiert, M. Ugrekhelidze, doamna A. Mularoni, judecători, și doamna S. Dolle, grefier de secție,

după ce a deliberat în Camera de Consiliu în zilele de 10 octombrie 2000 și 8 aprilie 2003,

pronunța următoarea hotărâre, adoptată la aceasta din urmă dată:

PROCEDURĂ

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 32.915/96, îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Dan Sorin Ghițescu (*reclamantul*), a sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului (*Comisia*) la data de 6 mai 1996, în temeiul fostului articol 25 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de doamna C. Pop, avocată în Baroul București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de către agentul său, doamna C. Tarcea, din cadrul Ministerului Justiției.

3. Reclamantul susține, în special, că refuzul Curții Supreme de Justiție (denumită în continuare *C.S.J.*), exprimat în decizia din 15 decembrie 1995, de a recunoaște instanțelor judecătorești competența de a se pronunța asupra unei acțiuni în revendicare este contrar art. 6 alin. 1 din Convenție. În plus, reclamantul susține că această decizie a adus atingere dreptului la respectarea bunurilor sale, astfel cum este garantat de art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție.

4. Cererea a fost transmisă Curții la 1 noiembrie 1998, data intrării în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție (conform art. 5 alin. 2 din Protocolul nr. 11 la Convenție).

5. Cererea a fost repartizată primei secții a Curții (art. 52 alin. 1 din Regulamentul Curții, denumit în continuare *regulament*). În cadrul acesteia, Camera investită cu judecarea cererii (art. 27 alin. 1 din Convenție) a fost constituită conform art. 26 alin. 1 din regulament.

6. Prin decizia din 6 iunie 2000, Curtea (prima secție) a declarat cererea admisibilă.

7. La data de 1 noiembrie 2001, Curtea și-a modificat structura secțiilor (art. 25 alin. 1 din regulament). Cererea a fost repartizată celei de-a doua secții a Curții, reorganizată astfel (art. 52 alin. 1 din regulament).

8. Atât reclamantul, cât și Guvernul au depus observații scrise cu privire la fondul cauzei (conform art. 59 alin. 1 din regulament).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

9. Reclamantul este născut în anul 1953 și are domiciliul în București.

10. În anul 1931, bunicii reclamantului au cumpărat un teren situat în București, pe care au construit o casă.

11. În anul 1950 imobilul a trecut în posesia statului, invocându-se dispozițiile Decretului de naționalizare nr. 92/1950.

A. Prima acțiune în revendicare

12. În anul 1994, în calitate de moștenitor, reclamantul a sesizat Judecătoria Sectorului 5 București cu o acțiune în revendicarea bunului imobiliar sus-menționat. A arătat că, în conformitate cu Decretul nr. 92/1950, bunurile salariaților nu puteau fi naționalizate și că bunicii săi erau salariați la momentul naționalizării bunului lor.

13. Prin sentința pronunțată la data de 9 noiembrie 1994, Judecătoria Sectorului 5 București a arătat că a avut loc o greșită aplicare a Decretului nr. 92/1950, deoarece aceștia făceau parte din categoria persoanelor exceptate de la naționalizare. Prin urmare, instanța a dispus autorităților administrative, în speța Primăriei Municipiului București, să restituie bunul reclamantului.

14. La data de 26 ianuarie 1996, Tribunalul București a respins apelul introdus de Primăria Municipiului București. Instanța a arătat că acțiunea introdusă de reclamant este o acțiune în revendicare, întemeiată pe art. 480 din Codul civil, care protejează dreptul de proprietate, și a apreciat că instanțele nu puteau refuza soluționarea unui astfel de litigiu fără a săvârși o denegare de dreptate, în sensul art. 3 din Codul civil român. În absența recursului, hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă.

15. La data de 22 martie 1995, primarul municipiului București a dispus restituirea imobilului către reclamant.

16. La data de 19 iunie 1995, reclamantul a vândut două dintre cele trei apartamente ale imobilului: unul mamei sale, doamna G. (apartamentul nr. 3, situat la al doilea etaj), și celălalt lui R.I. și R.E. (apartamentul nr. 2, situat la primul etaj).

Printr-o clauză stipulată în cele două contracte de vânzare-cumpărare, reclamantul a rămas proprietarul subsolului, parterului și terenului aferent imobilului.

17. Conform informațiilor furnizate de către Guvern, cumpărătorii apartamentelor nr. 2 și 3 ale imobilului și-au înscris în aceeași zi dreptul de proprietate.

B. Recursul în anulare introdus de procurorul general

18. La o dată neprecizată, procurorul general al României a declarat recurs în anulare împotriva hotărârii din 9 noiembrie 1994 la C.S.J., cu motivarea că instanțele și-au depășit limitele competențelor judecătorești atunci când au examinat legalitatea aplicării Decretului nr. 92/1950.

19. Prin decizia din 15 decembrie 1995, C.S.J. a admis recursul în anulare, a casat hotărârea și, pe fond, a respins acțiunea în revendicare a reclamantului. Instanța a constatat că statul preluase bunul în virtutea Decretului nr. 92/1950 și a apreciat că modul de aplicare a acestui decret nu poate fi cenzurat de către instanțe. În consecință, Judecătoria Sectorului 5 București nu ar fi putut constata că reclamantul era adevăratul proprietar al imobilului decât prin depășirea atribuțiilor puterii judecătorești. C.S.J. a concluzionat că, în orice caz, o nouă lege ar trebui să prevadă măsuri de despăgubire pentru bunurile însușite de stat în mod abuziv.

20. Așa cum rezultă din informațiile furnizate de reclamant, la data de 3 noiembrie 1996, Primăria Municipiului București a dispus anularea deciziei administrative din 22 martie 1995 privind restituirea bunului.

C. Acțiunea în restituire introdusă în temeiul Legii nr. 112/1995

21. La o dată neprecizată reclamantul a depus o cerere prin care a solicitat Comisiei administrative de aplicare a Legii nr. 112/1995 București (denumită în continuare *comisia administrativă*) restituirea imobilului. El a arătat că bunicii săi fuseseră deposezați în anul 1950, cu încălcarea dispozițiilor Decretului nr. 92/1950, că Judecătoria Sectorului 5 București, în hotărârea sa definitivă din 9 noiembrie 1994, considerase ilegală această privare de proprietate și că, prin urmare, era îndreptățit să redobândească dreptul de proprietate asupra întregului imobil.

22. Prin hotărârea din 19 ianuarie 1998, comisia administrativă a restituit în natură reclamantului apartamentul nr. 1 (în care locuia în calitate de chiriaș din 1990) și i-a acordat despăgubiri pentru apartamentele nr. 2 și 3.

23. La data de 5 martie 1998, reclamantul a contestat această hotărâre. El a criticat în fața Judecătoriei Sectorului 5 București refuzul comisiei administrative de a-i restitui întregul imobil și absența justificării acestui refuz.

24. Prin sentința din 26 septembrie 2000, Judecătoria Sectorului 5 București a admis contestația (plângerea) reclamantului, a anulat hotărârea administrativă din 19 ianuarie 1998 și a obligat comisia administrativă să pronunțe o altă hotărâre privind restituirea în natură a întregului imobil, pe motiv că acesta constituia o singură unitate locativă.

25. Primăria Municipiului București a introdus apel împotriva acestei sentințe. Prin decizia din 26 martie 2001, Tribunalul București a respins apelul acesteia pentru lipsa calității procesuale active. Instanța a reținut că Primăria nu avea calitate pentru a introduce apel împotriva unei hotărâri pronunțate într-un litigiu între reclamant și Consiliul General al Municipiului București (CGMB).

26. Recursul Primăriei Municipiului București împotriva acestei decizii a fost respins prin decizia din 3 decembrie 2001 a Curții de Apel București, cu aceeași motivare.

Sentința din 26 septembrie 2000 a devenit astfel definitivă.

27. Prin decizia administrativă din 9 octombrie 2000, Primăria Municipiului București a hotărât să modifice decizia anterioară, să nu restituie în natură reclamantului decât apartamentul nr. 1 din imobil și să îi acorde despăgubiri în valoare de 208.838.677 lei pentru apartamentele nr. 2 și 3.

D. Acțiunile în constatarea nulității contractelor de vânzare-cumpărare încheiate de stat cu locatarii apartamentelor nr. 2 și 3 din imobil

28. La data de 2 septembrie 2002, ca urmare a cererii reclamantului pentru punerea în executare a hotărârii definitive din 26 septembrie 2000, Primăria Municipiului București l-a informat pe reclamant că punerea în executare a acestei hotărâri este imposibilă, întrucât, conform Legii nr. 112/1995, statul vânduse apartamentele nr. 2 și 3 chiriașilor statului, prin contracte de vânzare-cumpărare încheiate la 20 ianuarie 1997, respectiv 10 ianuarie 1997. Prin aceeași adresă, Primăria Municipiului București îl informa pe reclamant că, în baza hotărârii din 9 octombrie 2000 a comisiei administrative, acesta era deja proprietarul apartamentului nr. 1.

29. Așa cum reiese din informațiile furnizate de reclamant, acesta a introdus două acțiuni în constatarea nulității contractelor de vânzare-cumpărare încheiate de stat cu locatarii apartamentelor nr. 2 și 3 din imobil, care sunt pe rolul instanțelor.

II. Dreptul și practica interne pertinente

30. Dispozițiile legale și jurisprudența internă pertinente au fost prezentate în Hotărârea *Brumărescu împotriva României* ([M.C.] nr. 28.342/95, paragrafele 31-44, CEDO 1999-VII).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

31. Conform susținerilor reclamantului, decizia din 15 decembrie 1995 a C.S.J. a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra contestațiilor referitoare la încălcarea drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...).”

32. În memoriul său reclamantul arată că refuzul C.S.J. de a recunoaște instanțelor competența de a soluționa o acțiune în revendicare este contrar dreptului la justiție garantat de art. 21 din Constituția României și de art. 3 din Codul civil român, care reglementează denegarea de dreptate. În plus, subliniază că afirmația C.S.J., în sensul că nu era proprietarul bunului în litigiu, vine în contradicție cu motivul invocat de aceasta pentru admiterea recursului în anulare, și anume lipsa de competență a instanțelor în soluționarea pe fond a cauzei.

33. Guvernul admite că reclamantului i s-a refuzat dreptul la justiție, dar apreciază că acest refuz a fost temporar și că în orice caz era justificat, pentru că trebuia să asigure respectarea normelor de procedură și a principiului separației puterilor în stat.

34. Curtea trebuie să verifice dacă decizia din 15 decembrie 1995 a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție.

35. Curtea amintește că în cauza Brumărescu împotriva României (paragrafele 61-62) a decis că a existat o încălcare a prevederilor art. 6 alin. 1 din Convenție, motivând că anularea unei hotărâri judecătorești definitive este contrară principiului securității juridice. Curtea a decis, de asemenea, că refuzul C.S.J. de a recunoaște competența instanțelor de a examina litigii de natură celui în cauză, referitoare la revendicarea unor bunuri imobile, încalcă prevederile art. 6 alin. 1 din Convenție.

36. Curtea consideră că nimic din această cauză nu permite o abordare diferită față de soluția din cauza Brumărescu împotriva României anterior citată.

Așadar, Curtea consideră că, în cauză, prin aplicarea dispozițiilor art. 330 din Codul de procedură civilă privitoare la recursul în anulare, C.S.J. a încălcat, prin Decizia din 31 mai 1995, principiul securității raporturilor juridice și prin aceasta dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul art. 6 alin. 1 din Convenție.

37. Mai mult, excluderea de către C.S.J. din sfera de competență a instanțelor judecătorești a acțiunii în revendicare este în sine contrară dreptului de acces la o instanță, garantat de art. 6 alin. 1 din Convenție.

38. În consecință, a existat o încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție sub aceste două aspecte.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție

39. Reclamantul se plânge că decizia C.S.J. a avut ca efect încălcarea dreptului la respectarea proprietății, așa cum este garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

40. Reclamantul consideră că decizia C.S.J. prin care s-a statuat că imobilul aparține statului și prin care a fost desființată hotărârea definitivă din 9 noiembrie 1994 reprezintă o privare de proprietate care nu urmărește un scop de utilitate publică. În plus, în aplicarea Legii nr. 112/1995 statul a vândut unor terți apartamentele nr. 2 și 3. Or, cu toate că reclamantul a avut câștig de cauză ca urmare a contestației împotriva deciziei comisiei administrative (a se vedea paragrafele 24-26 de mai sus) și a obținut o decizie prin care această comisie a fost obligată să restituie în natură întregul imobil (inclusiv apartamentele nr. 2 și 3), el nu poate beneficia de efectele unei asemenea decizii definitive, întrucât statul a vândut aceste apartamente chiriașilor (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Reclamantul arată că este victima unei încălcări continue a dreptului său de proprietate, ce decurge din naționalizarea fără titlu a imobilului. El apreciază că hotărârile anterioare deciziei C.S.J. constată că bunul său a fost naționalizat fără titlu valabil. În opinia sa, faptul că decizia C.S.J. lipsește de efect juridic aceste hotărâri nu împiedică CEDO să le ia în considerare ca elemente de fapt, pentru a stabili ilegalitatea transferului de proprietate și să constate încălcarea continuă a primului articol din Protocolul nr. 1.

Invocând Hotărârea *Vasilescu împotriva României* (27.053/95, 22 mai 1998, Culegere 1998-III, paragrafele 44-54), în care Curtea a statuat că a existat o încălcare întemeindu-se pe ilegalitatea actului de transfer al proprietății constatată de către hotărârile judecătorești desființate, reclamantul consideră că se află într-o situație similară. El consideră Curtea competentă să analizeze această privare de proprietate, întrucât C.S.J. a anulat retroactiv toate hotărârile precedente și efectele lor juridice.

Reclamantul consideră că decizia C.S.J. reprezintă o „expropriere de fapt”, că nu urmărește un scop legitim și că a creat un dezechilibru între interesul general și cel individual.

El subliniază că el însuși a fost parte în proces, nu cumpărătorii imobilului, și că, în consecință, încălcările Convenției îl privesc în mod direct, putându-se pretinde victimă. În opinia sa, prin desființarea hotărârilor care i-au recunoscut dreptul de proprietate, vânzarea apartamentelor nr. 2 și 3 a devenit vânzarea lucrului altuia, care, în dreptul civil român, este sancționată cu nulitatea.

Reclamantul consideră, ca urmare a deciziei C.S.J., care a transformat contractele de vânzare-cumpărare în „vânzări ale lucrului altuia”, că în patrimoniul său s-a născut cel puțin o

obligație de restituire a prețului, care este de ajuns pentru a stabili calitatea sa de victimă în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1.

El invocă Hotărârea *Fostul rege al Greciei și alții împotriva Greciei* ([M.C.] nr. 25.701/94, CEDO 2000-XII, paragraful 71), în care Curtea a statuat că o persoană care a încheiat un act translativ de proprietate, care a fost anulat retroactiv printr-o lege intrată în vigoare după încheierea sa, se poate pretinde victimă a încălcării art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție.

În consecința, reclamantul solicită Curții să constate că art. 1 din Protocolul nr. 1 a fost încălcat.

41. În opinia Guvernului, reclamantul nu mai are calitatea de victimă în ceea ce privește apartamentele nr. 2 și 3 ale imobilului, întrucât le-a vândut înaintea pronunțării deciziei C.S.J. El amintește că, la data deciziei C.S.J., reclamantul avea un drept de proprietate doar asupra parterului și subsolului imobilului (apartamentul nr. 1). Astfel, cei care ar fi trebuit să se pretindă victime ale unei asemenea încălcări sunt cumpărătorii apartamentelor nr. 2 și 3. El invocă în acest sens interpretarea per a contrario a Hotărârii *Fostul rege al Greciei și alții împotriva Greciei*, citată mai sus (paragraful 71).

Guvernul consideră că decizia C.S.J. nu a anulat contractele de vânzare-cumpărare încheiate între reclamant și doamna G., pe de o parte, și între reclamant, R.E. și R.I., pe de altă parte.

Guvernul apreciază că jurisprudența creată prin cauza *Brumărescu împotriva României* nu este pertinentă, întrucât în cazul de față, ulterior recursului în anulare și schimbărilor legislative care au recunoscut instanțelor judecătorești competența de a soluționa litigii având ca obiect imobile naționalizate, o instanță a pronunțat o hotărâre definitivă privind ilegalitatea naționalizării din 1950.

Invocând *Decizia Moser împotriva României* (nr. 37.578/97, decizia din 1 iulie 1998), el consideră că în speța situația este similară și că, în consecința, art. 1 din Protocolul nr. 1 nu a fost încălcat.

42. În ceea ce privește apartamentul nr. 1 al imobilului (parterul), Curtea amintește că dreptul de proprietate al reclamantului a fost stabilit printr-o hotărâre definitivă din 9 noiembrie 1994 și arată că dreptul astfel recunoscut nu era revocabil.

De altfel, reclamantul s-a putut bucura de apartamentul nr. 1 al imobilului, în calitate de proprietar legitim, din data de 26 ianuarie 1995 până la data de 15 decembrie 1995 și de facto (în calitate de locatar) de la această ultimă dată până la data de 9 octombrie 2000 (a se vedea paragraful 27 de mai sus).

Curtea observă, de asemenea, că acest apartament nu a făcut obiectul unui transfer de proprietate înainte de hotărârea C.S.J. și că, la momentul pronunțării hotărârii menționate, reclamantul era proprietarul apartamentului.

Reclamantul avea așadar un bun, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1, în ceea ce privește apartamentul nr. 1 din imobil (a se vedea *Hotărârea Brumărescu împotriva României*, citată mai sus, paragraful 70).

Curtea arată apoi că decizia C.S.J. a anulat hotărârea definitivă din 9 noiembrie 1994 și a considerat că proprietarul legitim al bunului era statul. Curtea consideră că această situație este, dacă nu identică, cel puțin asemănătoare cu aceea a reclamantului din cauza Brumărescu împotriva României. Curtea consideră că decizia C.S.J. a avut drept efect privarea reclamantului de bunul său, în sensul celei de-a doua fraze din primul paragraf al art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție (a se vedea *Hotărârea Brumărescu împotriva României*, paragrafele 73-74).

Or, Guvernul nu a oferit nici o justificare față de situația astfel creată. Apoi, Curtea arată că reclamantul a fost privat de proprietatea sa între 15 decembrie 1995 (data deciziei C.S.J.) și 9 octombrie 2000 (data ultimei decizii administrative de restituire), în total peste 4 ani, fără să fi încasat vreo despăgubire.

În aceste condiții, chiar dacă s-ar presupune că s-ar putea demonstra că privarea de proprietate a servit unei cauze de utilitate publică, Curtea apreciază că echilibrul rezonabil între exigențele interesului general al comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului a fost rupt și că reclamantul a suferit un prejudiciu până la data de 9 octombrie 2000 (conform, *mutatis mutandis*, *Hotărârii Surpăceanu împotriva României* din 21 mai 2002, paragrafele 45-49).

Prin urmare, Curtea concluzionează că a existat o încălcare a art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție în ceea ce privește apartamentul nr. 1 din imobil.

43. În ceea ce privește apartamentele nr. 2 și 3, situate la primul și la al doilea etaj al imobilului, Curtea trebuie să analizeze dacă reclamantul, la momentul pronunțării hotărârii de către C.S.J., avea un bun, în sensul art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție. Curtea observă că reclamantul vânduse aceste apartamente înaintea pronunțării deciziei C.S.J. (a se vedea paragraful 16 de mai sus), iar această hotărâre nu conținea nici o referință la contractele de vânzare-cumpărare încheiate de acesta.

Curtea remarcă faptul că, în urma unei cereri de restituire în temeiul Legii nr. 112/1995, reclamantul a obținut o decizie administrativă de restituire a întregului imobil (a se vedea paragrafele 24-26 de mai sus). Curtea arată, de asemenea, că, în urma unei decizii administrative ulterioare, Primăria Municipiului București a decis să modifice decizia sa anterioară, nerestituind reclamantului decât apartamentul nr. 1, acordându-i o despăgubire pentru rest (a se vedea paragraful 27 de mai sus).

Curtea consideră că analiza trebuie să se limiteze la situația de fapt și de drept care exista în urma deciziei C.S.J., așa cum rezultă din capetele de cerere formulate de reclamant, și, în consecință, existența procedurii administrative de restituire nu are nici o incidență asupra situației juridice create în speță.

În privința afirmațiilor reclamantului referitoare la efectul retroactiv al deciziei C.S.J., Curtea arată că acest efect privea doar deciziile pronunțate de instanțe în acțiunea în revendicare formulată de acesta și că nici o frază din dispozitivul acestei decizii nu privea anularea contractelor de vânzare-cumpărare a apartamentelor nr. 2 și 3. Curtea remarcă faptul că, după 19 iunie 1995, dreptul de proprietate asupra acestor apartamente nu mai exista în patrimoniul reclamantului și că decizia C.S.J. nu a avut consecințe decât pentru apartamentul nr. 1.

Situația de fapt și de drept în speța *Fostul rege al Greciei și alții împotriva Greciei*, citată mai sus, era diferită de cea din speța de față deoarece, în această speța, o lege din 1994 a abrogat în mod expres un transfer de proprietate încheiat în 1992, ceea ce însemna că dreptul de proprietate a revenit în patrimoniul familiei regale.

Curtea arată că, în speța, decizia C.S.J. a anulat o hotărâre, și nu contractele de vânzare, și că, la data producerii faptelor, proprietarii apartamentelor nr. 2 și 3 din imobil erau R.E., R.I. și doamna G., iar nu reclamantul.

Faptul că statul român a vândut în 1997 apartamentele nr. 2 și 3 locatarilor ar putea justifica acțiuni în justiție ale cumpărătorilor acestor apartamente, pentru protejarea dreptului lor de proprietate. Având în vedere circumstanțele speței, Curtea consideră că reclamantul nu avea un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în ceea ce privește aceste două apartamente.

44. Așadar, Curtea concluzionează că nu a existat o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție în ceea ce privește apartamentele nr. 2 și 3.

III. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

45. În termenii nr. 41 din Convenție,

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

46. Reclamantul consideră că prejudiciul material suferit reprezintă valoarea imobilului. El dorește să i se atribuie o sumă care reprezintă valoarea actuală a bunului, ceea ce înseamnă, conform raportului de expertiză trimis Curții, 105.000 dolari americani (USD) sau 97.174 euro (EUR). El solicită și contravaloarea fructelor civile, pe care o estimează la 1.800 USD sau 1.677 EUR, și o despăgubire pentru lipsa de folosință de 88.200 USD sau 82.191 EUR.

Reclamantul solicită și suma de 50.000 franci francezi (FRF) sau 7.622 EUR pentru prejudiciul moral înregistrat ca urmare a unei suferințe „grave, insuportabile și incomensurabile” pe care i-a provocat-o C.S.J. la data de 15 decembrie 1995, privându-l de

bunul său pentru a doua oară, după ce el reușise, în ianuarie 1995, să pună capăt încălcării dreptului său de către autoritățile comuniste timp de 40 de ani.

Guvernul nu a depus observații cu privire la acest aspect.

47. Curtea amintește că nu a ajuns la concluzia existenței unei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție decât în ceea ce privește apartamentul nr. 1 al imobilului.

Curtea remarcă faptul că reclamantul a locuit în apartamentul nr. 1 până la data de 9 octombrie 2000, ca locatar.

În ceea ce privește pretinsa pierdere de folosință, Curtea amintește faptul că nu va acorda nici o sumă cu acest titlu, deoarece reclamantul a avut mereu folosința apartamentului său.

48. Așadar, pentru privarea de proprietate suferită și ținând cont de ingerințele în dreptul domnului Dan Sorin Ghițescu la respectarea proprietății, la un tribunal și la un proces echitabil, statuând în echitate, conform prevederilor art. 41 din Convenție, Curtea consideră că trebuie să i se acorde reclamantului 5.000 EUR cu acest titlu.

B. Cheltuieli de judecată

49. Reclamantul solicită rambursarea sumei de 200 USD sau 187 EUR pentru taxele procedurale interne ocazionate de eforturile sale de a-și face recunoscut dreptul de proprietate. El cere Curții să îi acorde o sumă echivalentă tuturor cheltuielilor suportate în fața Curții. Guvernul nu a depus observații.

50. Curtea reamintește că acordă doar cheltuielile însoțite de documente justificative (a se vedea Hotărârea *Oprea împotriva României* nr. 33.358/96, hotărârea din 9 iulie 2002, paragraful 56).

51. Curtea arată că suma de 187 EUR, reprezentând taxe și cheltuieli de judecată solicitate (onorarii pentru cea de-a doua cerere de restituire) pentru care s-au prezentat documente justificative, a fost în mod real și necesar cheltuită și este rezonabilă. În aceste condiții, i se vor acorda reclamantului cei 187 EUR solicitați.

C. Majorări de întârziere

52. Curtea consideră adecvat să stabilească majorări de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE:

1. hotărăște că a existat o încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție, în sensul că nu a existat un proces echitabil;

2. hotărăște că a existat o încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție, datorită faptului că reclamantului i s-a refuzat dreptul de acces la justiție;

3. hotărăște că a existat o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, în ceea ce privește apartamentul nr. 1, pentru perioada 15 decembrie 1995 - 9 octombrie 2000;

4. hotărăște că nu a existat o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, în ceea ce privește apartamentul nr. 2 și apartamentul nr. 3;

5. hotărăște că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, conform art. 44 alin. 2 din Convenție, următoarele sume:

i) 5.000 EUR (cinci mii euro) cu titlu de daune materiale și morale;

ii) 187 EUR (o sută optzeci și șapte euro) cu titlu de cheltuieli de judecată;

iii) aceste sume se vor converti în moneda națională a statului pârât, la cursul aplicabil la data plății;

6. hotărăște că această sumă va fi majorată, începând de la data expirării termenului menționat până la momentul efectuării plății sumelor indicate la pct. 5 (i) și (ii), cu o dobândă simplă de întârziere egală cu dobânda minimă pentru împrumut practică de Banca Centrală Europeană, valabilă în această perioadă, la aceasta adăugându-se o majorare cu 3 puncte procentuale;

7. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la data de 29 aprilie 2003, cu aplicarea art. 77 alin. 2 și 3 din Regulamentul Curții.

J.-P. Costa,

președinte

S. Dolle,

grefer